

**මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ:
පුද්ගලයා හා ඔහුගේ සේවාව**

මහාචාර්ය ජී. වි. සුරවීර

විද්‍යෝදය (ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර) විශ්වවිද්‍යාලය 1959 පෙබරවාරි 19 වන දා නිල වශයෙන් ආරම්භ වූ අවස්ථාවේ පටන් ඊට සම්බන්ධ වී පළමුව එහි විභාග කටයුතු භාර සහාය ලේඛකාධිකාරී සහ සිංහල පිළිබඳ කථිකාචාර්ය යන ද්විත්ව තනතුරු දරා, ඒ වර්ෂය තුළදීම සිංහල මහාචාර්ය සහ අධ්‍යයනාංශ ප්‍රධාන ධුරයන්ට පත් කරනු ලැබ, ඒ තනතුරු දරන අතරෙහිම වරින් වර භාෂා පීඨාධිපති, ශාස්ත්‍ර පීඨාධිපති, මණ්ඩපාධිපති, වැඩ බලන උපකුලපති යන තනතුරුද දරමින් දෙකිස් වසරක් තරම් දිගු කලක් මුළුල්ලේ විශ්වවිද්‍යාලයේ සැම අංශයකම අභිවර්ධනය උදෙසා ඉමහත් සේවාවක් කොට, 1990 සැප්තැම්බර් 30 වනදා විශ්‍රාම ලත් මහාචාර්ය විමල් ගුණසේකර බලගල්ලේ මහතා සිංහල, පාලි, ප්‍රාකෘත, සංස්කෘත, වංග ආදී ප්‍රාචීන භාෂා සාහිත්‍යයන් පිළිබඳවත්, විශේෂයෙන් වාග්විද්‍යා විෂය පිළිබඳවත් අග්‍රගණ්‍ය පඬිවරයකු වශයෙන් විද්වත් ලෝකයෙහි සම්භාවනාවට පාත්‍ර වී සිටින්නෙකි.

මා එතුමන් මුලින් දැන හැඳින ගත්තේ 1952 වර්ෂයේදී පමණ අප දෙදෙනා ජේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලයේ ශිෂ්‍යයන්ව සිටියදීය. එකම වර්ෂයේ නොවූවත් අප දෙදෙනා සිංහල ගෞරව උපාධිය හදාරන විද්‍යාර්ථීන් වූ හෙයින් අපේ හිතවත්කම්වල අඩුවක් නොවීය. මා කොළඹ ආනන්ද මහා විද්‍යාලයේ ආචාර්යවරයකු ලෙස කටයුතු කරද්දී අලුත පිහිටුවනු ලැබූ විශ්වවිද්‍යාලයේ තොරතුරු දැන ගැනීමේ මෙන්ම අප මිතුරාගේ සුවදුක් දැන ගැනීමේදී අපියෙන් දිනක් මම එදා විශ්වවිද්‍යාලයේ කටයුතු කෙරුණු මාලිගාකන්දේ විද්‍යෝදය පිරිවෙතට ගොඩ වැදුණෙමි. අපේ පරණ සම්බන්ධය අලුත් වීමේ ප්‍රතිඵලය වූයේ මා 1960 ජනවාරියේ 01 දා විද්‍යෝදය විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අධ්‍යයනාංශයේ කථිකාචාර්යවරයකු ලෙස පත්වීම ලැබීමය.

1924 නොවැම්බර් මස 24 වන දින ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ හාපිටිගම් කෝරළේ බලගල්ල නම් ග්‍රාමයෙහි ජන්මග්‍රහණය ලත් ගුණසේකර නම් දරුවාගේ පියා කන්තංගර පතිරන්තැහෙලාගේ පිරිස් අප්පුහාමි මහතාය. මව එන්සෝ නෝනා රණසිංහ මහත්මියයි. සිරිත් පරිදි සිවු හැවිරිදි වියේදී පියාණන් විසින් අතපොත් තබා අකුරු කරවනු ලැබීමෙන් පසු පස් හැවිරිදි වියේදී පාඨශාලීය අධ්‍යාපනය සඳහා ඔහු ගෙදරට සමීපතර උල්ලපොළ විද්‍යාතිලක බෞද්ධ පිරිමි පාසලට ඇතුළු කෙරිණ. ගුරුවරුන්ගේ ප්‍රසාදය සමග සැම පන්තියකම ප්‍රථම ස්ථානය දිනා ගනිමින් ඉගෙනීමේ කටයුතු කරගෙන ආ ඔහු 1938 දී එකල රජය මගින් පවත්වනු ලැබූ කනිෂ්ඨ පාඨශාලා සහතිකපත්‍ර (ජේ. එස්. සී.) පරීක්ෂණයේදී ප්‍රථම පන්ති සාමර්ථයක් ලබා ගත්තේය. පාසලේ එකසිය ගණනක තරගකරුවන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් ඒ වර්ෂයෙහිම පැවති දිස්ත්‍රික් පාඨශාලාන්තර ගද්‍ය පද්‍ය ප්‍රබන්ධ තරගයකට 'වැරදි ගිය උපක්‍රමය' නමින්

කෙටි කතාවක් ඉදිරිපත් කළ ඔහුට ප්‍රථම ස්ථානය ලැබීමෙන් පෙනී යනුයේ කුඩා කල පටන්ම ලේඛන කාර්යයෙහි ඔහු දැක්වූ සාමර්ථයයි.

1938 වර්ෂය ගුණසේකර ශිෂ්‍යයාගේ අධ්‍යයන මාර්ගයෙහි මෙන්ම ජීවිතයෙහිද පරිවර්තනයක් සිදු වූ අවස්ථාවකි. වැඩිදුර අධ්‍යාපනය සඳහා ඔහු පල්ලේවෙල වික්‍රමශීලා පරිවෙනට නේවාසික ශිෂ්‍යයකු වශයෙන් ඇතුළත් වූයේය. එහි ඉගෙනීමේ කටයුතුවල යෙදෙන අතර පසළොස්වක පොහෝ දිනයන්හි බලගල්ලේ සරස්වතී පිරිවෙනට යෑම ඔහු පුරුද්දක් කරගෙන සිටියේය. ඒ ගමන්වලදී ගරු හිස්සැල්ලේ ඤාණෝදය නාහිමියන්ගේ ආශ්‍රය නිසා ගුණසේකර ශිෂ්‍යයා තුළ ප්‍රාචීන භාෂා හා පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය කෙරෙහි දැඩි ඇල්මක් ඇති වූ බව කියනු ලැබේ. එහෙත් වික්‍රමශීලා පිරිවෙනෙහි රැඳී ඉගෙන ගැනීම ඔහු ප්‍රිය කළේ එවක එහි අධ්‍යක්ෂ තනතුර දැරූ කොළඹ විද්‍යෝදය පිරිවෙනේ උපප්‍රධානාචාර්ය ගරු කුකුල්නාපේ දේවරත්න හිමිපාණන්ගේ පාණ්ඩිතයේ කීර්තිය නිසාය. මෙසේ වික්‍රමශීලා පිරිවෙනේ නේවාසික ශිෂ්‍යයකු බවට පත් ඔහු සාම්ප්‍රදායික පන්සල් පොත් කියවීමට සමාන්තරව ජ්‍යෙෂ්ඨ පාඨශාලා සහතිකපත්‍ර (එස්. එස්. සී.) විභාගයට ද සුදානම් වූයේය. මේ අතර, ප්‍රාචීන භාෂා අධ්‍යයන සම්පූර්ණ වීම සඳහා වංග භාෂාවද ප්‍රගුණ කිරීමේ අවශ්‍යතාව පෙන්වා දෙන ලදුව, කුකුල්නාපේ හිමියන් වෙතින් ඔහු වංග භාෂාව ඉගෙන ගත්තේය. ඊට අමතරව, සුප්‍රකට ජ්‍යොතිර් විද්‍යාඥයකු වූ එස්. ඩබ්ලිව්. කස්තුරිරත්න මහතාගෙන් පිරිවෙනේදීම ජ්‍යොතිර් විද්‍යාවද මනා සේ හැදෑරීමට අවස්ථාව ලබා ගත්තේය.

මෙතුමාගේ ජීවිතයේ ඊළඟ වැදගත් අවස්ථාව වූයේ 1945 වර්ෂයේදී කොළඹ මාලිගාකන්දේ විද්‍යෝදය පිරිවෙනේ උසස් අධ්‍යාපන අංශයට ඇතුළත් වීමය. එහිදී තත්කාලීන පරිවේණාධිපති වූ ගරු බද්දේගම පියරතන නාහිමි, උන් වහන්සේගෙන් පසුව පරිවේණාධිපති වූද විද්‍යෝදය විශ්වවිද්‍යාලය ආරම්භ කළා වූද ගරු වැලිවිටියේ සෝරත නාහිමි, ගරු පලන්තරුවේ විමලධම්ම නාහිමි, ගරු ආචාර්ය දෙනිගස්සේ පඤ්ඤාසාර නාහිමි, ගරු කලුකොඳයාවේ ප්‍රඥාශේඛර නාහිමි ආදී පැවිදි පඬිවරුන්ගෙන් ඉගෙන ගැනීමේ භාග්‍යය ලැබීණ. පිරිවෙනේ එක් එක් පන්තිවල පරීක්ෂණවලින් උසස් ලෙස සමත් වී සිංහල, පාලි, සංස්කෘත, ප්‍රාකෘත යන භාෂාසාහිත්‍යයන් සහ ධර්මවිනය, තර්කතායාය, ඡන්දෝලංකාර, ඉතිහාසය, පුරාවිද්‍යාව යන විෂයන් ඇතුළත් වූ පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය 1949 වර්ෂයේදී අවසාන කෙළේ 'ශ්‍යාමරාජ' ත්‍යාගයද දිනා ගනිමිනි.

ඒ අතරම 1950 වසර මුලදී පැවති ප්‍රාචීන අවසාන (පණ්ඩිත උපාධි) විභාගයට පෙනී සිට ගෞරව පන්තියේ ලකුණු හා විෂය ත්‍යාගද සහිතව සමත්ව ප්‍රමුඛස්ථානයට පැමිණීමෙන් 'ප්‍රාචීන ස්වර්ණ මුද්‍රිකාව' ද දිනා ගත හැකි විය. දුර්ලභ ගණයේ ශාස්ත්‍රීය විශිෂ්ටතාවක් වූ මෙය ජාතික වශයෙන් වැදගත්කමක් ඇති පුවතක් සේ ජනමාධ්‍යකරුවන්ද සැලකූ අතර එම වාර්තාව පසු දා දිනමිණ පුවත් පතෙහි මුල් පිටුවේ ප්‍රධාන ප්‍රවෘත්තියක් ලෙස පළ කෙරිණ.

1945දී කොළඹට පැමිණි තැන් පටන් ටිකෙන් ටික ඉංග්‍රීසි භාෂා ඥානය දියුණු කර ගෙන සිටි එතුමා 1951දී ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන්ද ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගයට පෙනී සිට ඉන් සමත් විය. එහෙත් විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ පරීක්ෂණය මගින් 1952 දී පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළත් වූයේ යථෝක්ත විභාගයේ ප්‍රතිඵල ලැබීමටත් කලිනි. වෙනත් බොහෝ ශිෂ්‍යයන් විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළු වන්නේ උපාධියක් ලැබීමට අවශ්‍ය වන ප්‍රමාණයේ දැනුමක් ලබාගෙන හොඳ රැකියාවකට අධිකාලමක් ලෙසින් වුව, මෙතුමන්

විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළු වන විටත් පෙරදිග භාෂා සාහිත්‍යයන් පිළිබඳ හසල දැනුමක් ඇතිව සිටි හෙයින් අවශ්‍ය වූයේ ඒ වන විට ලබා සිටි දැනුම තවත් ඔපම්බිමකි කර ගැනීමය. මේ කාරණය නිසාම ඔහු විශ්වවිද්‍යාලයේදී වැඩි අවධානය යොමු කළේ ඉංග්‍රීසි පොතපත කියවා පාණ්ඩිතය තහවුරු කර ගැනීමටය. 1956 දී බී. ඒ. ගෞරව විභාගයෙන් උසස් සාමර්ථයක් ලැබීමත් සමගම එතුමාට විද්‍යෝදය පිරිවෙතේ ආචාර්ය ධුරයක් ලැබිණ.

ඒ වකවනුව මේ රටේ සංස්කෘතික වශයෙන් ප්‍රබෝධයක් ඇති වූද, සිංහලය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් දැක්වූවා වූද සමාජීය පරිවර්තන යුගයක් වූයේය. ගංගොඩවිල රේචන මහා විද්‍යාලයේ ආචාර්යවරයකු ලෙස උදේ වරුවත් විද්‍යෝදය පිරිවෙතේ ආචාර්යවරයකු ලෙස සවස් වරුවත් යෙදවීමෙන් මුළු කාලය ඉගැන්වීමේ කටයුතුවලම නිරත වූ එතුමාට වඩාත් කාර්ය බහුල කාල පරිච්ඡේදයක් ආරම්භ වූයේ 1958දී පමණය. පෙරදිග භාෂා ශාස්ත්‍ර අධ්‍යාපනයේ කේන්ද්‍රස්ථාන දෙකෙන් එකක් වූ විද්‍යෝදය පිරිවෙන විශ්වවිද්‍යාලයක් බවට පත් කර ගැනීමේ ව්‍යාපාරය ආරම්භ වූයේ මේ අවධියේය. විද්‍යෝදය පරිවෙණාධිපති ධුරය දැරූ වැලිවිටියේ සෝරත නාහිමියන්ට සහාය වෙමින් ක්‍රියා කළ එතුමා 1959 පෙබරවාරි 19 වන දා විද්‍යෝදය විශ්වවිද්‍යාලය නිල වශයෙන් ආරම්භ කෙරුණ අවස්ථාවේ සිට එහි විභාග කටයුතු භාර සහාය ලේඛකාධිකාරී තනතුරට පත් වූයේය. ඊට අමතරව සිංහල පිළිබඳ කටයුතු වලද සහභාගී ලෙසින්ද කටයුතු කළ එතුමා ඒ මැයි මාසයේදී සිංහල අංශයේ ප්‍රධාන ධුරයටද ඔක්තෝබර් 1 දින සිංහල පිළිබඳ මහාචාර්ය සහ අධ්‍යයනාංශ ප්‍රධාන ධුරයන්ටද පත් වූයේය.

එතුමා මහාචාර්ය තනතුරට පත්වීම සුදුස්සාට සුදුසු තැන ලැබීමක් පමණක් නොව දෛවෝපගත සිද්ධියක් ලෙසද වාර්තාගත විය යුත්තකි. විශ්වවිද්‍යාලයේ ආරම්භක අවධියේ සිංහල අධ්‍යයනාංශයේ ප්‍රථම මහාචාර්යවරයා ලෙස පත්වීම ලැබ සිටි තැනැත්තා පාණ්ඩිතයෙන් හා වයෝවෘද්ධභාවයෙන් සම්පන්න අයකු වුවත් විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළු වූ ශිෂ්‍ය පිරිස්වල අපේක්ෂා සපුරාලමින් විශ්වවිද්‍යාලය ක්‍රමයෙන් දේශන පැවැත්වීම ආදී කරුණුවලදී යම් යම් ගැටලු මතු වන්නට විය. මේ තත්ත්වයට එකම විසඳුම වූයේ ඒ වන විටත් ආචාර්යවරයකු වශයෙන් දක්ෂකම් පෙන්වා ශිෂ්‍ය ප්‍රියභාවයට පත් වී සිටි මෙතුමා ඒ තනතුරට පත් කරනු ලැබීමය. විශ්වවිද්‍යාලයාධිපති සෝරත නාහිමියන් ඇතුළු පාලක පක්ෂය ගත් තීරණය අභිනව මහාචාර්යවරයාට අභියෝගයක් වුවත් ඒ අභියෝගය එතුමන් අතින් සිතුවාටත් වඩා හොඳින් සම්පූර්ණ වූයේය. එදා සිංහල අධ්‍යයනාංශයට සුදුසු ආචාර්යවරයන් තෝරා පත් කර ගැනීම, පාඨමාලා සැලසුම් කිරීම ආදී සියලු කටයුතු සම්බන්ධයෙන් එතුමන් තුළ වූ අවබෝධය, කැපවීම හා දුර දක්නා නුවණ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල අධ්‍යයනාංශය ලබන කීර්තියට හේතු වූවාට සැක නැත.

1961 ඔක්තෝබර් සිට 1963 දෙසැම්බර් දක්වා යුනෙස්කෝ අධිශිෂ්‍යත්වයක් මත ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයට ගොස් වාග්විද්‍යාව පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි පුහුණුවක් ලබමින් පර්යේෂණ කටයුතුවල යෙදුණ මහාචාර්යතුමාට ඒ ගමනේදී ඇමරිකාවේ වොෂින්ටන් විශ්වවිද්‍යාලයේ වාග්විද්‍යා පර්යේෂණවල නිරත වෙමින් පශ්චාද් උපාධි පුහුණුවක් ලැබීමටද අවස්ථාවක් ලැබිණ. එතුමා ඩෙන්මාර්ක්හි කෝපන්හේගන් රාජකීය ඩෙනිෂ් ඇකඩමිය මගින් සම්පාදනය කරනු ලබන විවේචනාත්මක පාලි ශබ්දකෝෂයේ සංස්කාරකවරයකු හා උපදේශකයකු වශයෙන්ද පත් කරනු ලැබුවේ මේ අවස්ථාවේදීය.

විදේශීය පර්යේෂණ කටයුතු හා වෙනත් ශාස්ත්‍රීය කටයුතු සාර්ථක ලෙස නිමවා, 1963 දෙසැම්බර් මස පෙරළා පැමිණ විශ්වවිද්‍යාලයේ වැඩ භාර ගැනීමෙන් පසු ඔහු විදේශයන්ගෙන් ලත් අත්දැකීම් නිසා අධ්‍යයනාංශයේ මෙන්ම භාෂා පීඨයේද කටයුතුවල අමුතු ප්‍රබෝධයක් ඇති වූයේය.

පූර්වෝක්ත විදේශ අධ්‍යයන - පර්යේෂණ වාරිකාවෙන් පසුව, තමන්ට හිමි ස්ථාන වාර්ෂික නිවාඩු ඇතුළු කිසිදු නිවාඩුවක් නොගෙන විශ්වවිද්‍යාලය සේවයට කැප වූ ඔහු 1988 වර්ෂයේදී තුන් මසක කෙටි නිවාඩුවක් ගත්තේ ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයේ භාෂා විද්‍යාගාරය ඇසුරින් සිංහලයේ ශබ්දවිචාරාත්මක ගැටලු කීපයක් පිළිබඳව පර්යේෂණ කරන අතරෙහිම බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයේ අප්‍රකට ග්‍රන්ථ පරිශීලනය කරමින් පර්යේෂණ කිරීම සඳහාය.

බලගල්ලේ මහාචාර්යතුමාගේ විශ්වවිද්‍යාලය සේවාව සමාලෝචනය කරතොත් වාර්තා කීපයක්ම තබා ඇති බව පෙනී යනු ඇත. වයස තිස්පහේදී මහාචාර්ය ධුරයට පත් වීම එක් වාර්තාවකි. එතුමා මෙසේ මහාචාර්ය ධුරයට පත් කොට ඇත්තේ විශ්වවිද්‍යාලයීය උපාධි මත නොව, ලක්දිව ප්‍රාචීන භාෂා ශාස්ත්‍ර අධ්‍යයනය හා සෘජුව පර්යේෂණවලදී අතිශය දීප්තිමත් වූත් දුර්ලභ වූත් වාර්තා තැබීමෙන් ප්‍රදර්ශනය කළ පාණ්ඩිතය විශ්වවිද්‍යාලයේ බලධාරීන් විසින් අවිවාදයෙන් පිළිගනු ලැබූ හෙයිනි. විශ්වවිද්‍යාලයීය උපාධිය ඔහුට එම අධ්‍යාපන ක්‍රමය පිළිබඳ පරිණත බව දක්වන සහතිකයක් පමණක් විය. එම මහාචාර්ය ධුරය පුරා දෙතිස් වසරක් දැරීම තවත් වාර්තාවකි.

විශ්වවිද්‍යාලයක මහාචාර්යවරයකු සේවයෙහි නියුක්තව සිටියදී ඒ විශ්වවිද්‍යාලය මගින් සම්මාන ආචාර්ය උපාධියක් පිරිනැමීම ඉතා විරල සිද්ධියකි. එහෙයින් 1984 පැවති රජන ජයන්ති උපාධි ප්‍රදානෝත්සවයේදී ආරම්භයේ පටන් එතුමාගෙන් විශ්වවිද්‍යාලයට වූ සේවාව අගයමින් ඩී.ලීටී. (සම්මාන) උපාධිය පිරිනමනු ලැබීමද තවත් වාර්තාගත සිද්ධියකි. පෙරදිග භාෂාසාහිත්‍ය විෂයෙහි යම් ගැටලුවක් මතු වූ විටෙක උපදෙස් පැතුව මනා, සාකච්ඡා කළ මනා, විමසුව මනා පුද්ගලයෙකු ලෙස විශ්වවිද්‍යාලයෙහි පමණක් නොව බැහැරද විද්වතුන් විසින්ද පිළිගනු ලැබීම එතුමන්ගේ පාණ්ඩිතය කියා පාන්නකි. එසේම, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ මෙන්ම අනෙක් විශ්වවිද්‍යාලයවලත්, ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමිතිය, ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව ආදී ආයතනවලත් උසස් විභාග කටයුතුවලදී එතුමන්ගේ සේවය අත්‍යවශ්‍ය වූයේය. එතුමන් යටතේ ශිල්ප හදාරා ශාස්ත්‍රවේදී, ශාස්ත්‍රපති සහ දර්ශනඥ උපාධි ලැබ විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි නියුක්තව සිටින දහස් සංඛ්‍යාත ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් ලැබෙන හක්නිපූර්වක ප්‍රණාමය එතුමන්ගේ සේවාවට උපහාරයක්ම වන්නේය.

විද්‍යෝදය (ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර) විශ්වවිද්‍යාලය ආරම්භයේ පටන් වරින්වර පවත්වන්නට යෙදුණ උපාධි උත්සවවල අංගයක් වශයෙන් විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි විශිෂ්ටත්වයට පත් විද්වතුන් වෙත සම්මාන උපාධි පිරිනමනු ලැබූ අවස්ථාවන්හි ඒ උපාධිලාභීන් හඳුන්වා දීමේ දේශන වැඩි ගණනක් පවත්වා ඇත්තේ බලගල්ලේ මහාචාර්යතුමන් විසිනි. මහාචාර්ය ඩී. ඊ. හෙට්ටිආරච්චි (1980), මහාචාර්ය හම්මලව සද්ධාතිස්ස නාහිමි (1981), තලල්ලේ ධම්මානන්ද නාහිමි (1982), ජී. ඩී. සේනානායක (1984), ආචාර්ය නන්දදේව විජේසේකර (1985), ආචාර්ය ආනන්ද ගුරුගේ (1986) යනාදී සම්මාන උපාධිලාභීන්

හැඳින්වීමේ දේශන පිටපත් එක්තැන් වුව හොත් ඒ කෘතිය මේ රටේ මෑත යුගය අලලා සංගෘහිත ඓතිහාසික අගයෙන් අනූන, අගනා ධර්මශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථයක් වනු නොඅනුමානය.

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය මගින් පළ කෙරෙන විද්‍යෝදය: විද්‍යා, කලා, භාෂා ශාස්ත්‍රීය පර්යේෂණ සංග්‍රහයේ ප්‍රධාන සංස්කාරක වශයෙන් 1982 පටන් අවුරුදු පහක්ම ක්‍රියා කිරීම හා එම කාලය තුළ විශ්වවිද්‍යාලයේ රජන ජයන්තිය නිමිති කොට 1984දී සම්පාදිත පර්යේෂණ ලිපි හතළිහකින් හා පිටු පන්සිය ගණනකින් සමන්විත වූ රජන ජයන්ති විශේෂ කලාපයද ඇතුළුව නියමිත සියලු සඟරා කලාප අඛණ්ඩව පළ කරවීමද එතුමන් විශ්වවිද්‍යාලයේ පර්යේෂණ කටයුතුවලට දැක්වූ අනුග්‍රහයට තවත් සාධකයකි.

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ මූලාරම්භක අවස්ථාවේ පටන් විශ්‍රාම යන මොහොත දක්වා අධ්‍යයනාංශ කමිටුව, පීඨ මණ්ඩලය, සනාතන සභාව, පාලක සභාව, පර්යේෂණ කමිටුව ආදී විවිධ මණ්ඩලවල ක්‍රියාකාරී ලෙස සේවය කර ඇති එතුමා තරම් විශ්වවිද්‍යාලය පිළිබඳ තතු දන්නා අන් කිසිවෙකු නොමැති බව ප්‍රකට කරුණකි. විශ්වවිද්‍යාලයේ මඟ සලකුණු පිළිබඳ එතුමන් සතුව ඇති මතකය ගැන තතු දත් කවරෙකුට හෝ පුදුම සිතෙනු නොඅනුමානය. විශ්වවිද්‍යාලයේ පාලන කටයුතු, නීතිරීති, අධ්‍යයනාංශ, ආචාර්ය මණ්ඩලය යනාදී කවර අංශයක් පිළිබඳව හෝ යම් අප්‍රකට තොරතුරක් දැන ගැනීම අවශ්‍ය වූ විටෙක බලගල්ලේ මහාචාර්යතුමන් විමසීම සාමාන්‍ය සම්ප්‍රදාය වී පැවතිණ.

මේ රටේ උසස් අධ්‍යාපනය හා සම්බන්ධ සේවාවට අමතරව, බලගල්ලේ මහතාගේ භාෂාසාහිත්‍ය සේවාවේ අනෙක් අංශය නම් එතුමන් විසින් සම්පාදිත ග්‍රන්ථ සහ ලිපි සම්භාරයයි. (ග්‍රන්ථ හා ලේඛන නාමාවලිය අන් තැනක පළ වේ.) එතුමන්ගේ පළමු කෘතිය නම් 1950දී පළ කෙරුණු පංචනන්ද්‍ර අපරික්ෂිතකාරකයේ අනුවාදය සහ විවරණයයි. ඊළඟ වර්ෂයේදී වැලිවිට අසරණ සරණ සරණංකර මහනාහිමි චරිතය නම් කෘතිය පළ කෙරිණ. 1958දී පළ වූ බෞද්ධ රාජධානි පිළිබඳ තොරතුරු නම් වූ පාඨයන්ගේ දේශාටන වාර්තාව නම් පරිවර්තන ග්‍රන්ථයට යුනෙස්කෝ සාහිත්‍ය ත්‍යාගය හිමි විය. 1964දී සිංහල ස්තූපවංශ සංස්කරණය (මහාචාර්ය විමල විජයසූරිය මහතා සමග) පළ කෙරිණ. 1995දී පළ කෙරුණු භාෂා අධ්‍යයනය හා සිංහල ව්‍යවහාරය හා 1998දී පළ කෙරුණු සිංහල භාෂාධ්‍යයන ඉතිහාසය යන ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ සඳහා අදාළ වර්ෂයන්හි රාජ්‍ය සාහිත්‍ය සම්මාන හිමි විය. සිංහල භාෂාවේ සම්භවය හා පරිණාමය (1992), සිංහල භාෂාවේ ප්‍රභවය හා ප්‍රවර්ධනය (1996) හා මහාචාර්ය විල්හෙල්ම් ගයිගර්: සිංහලයේ වාග්විද්‍යාත්මක ස්වරූපය (2001) බලගල්ලේ මහාචාර්යතුමන්ගේ සෙසු ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ අතරින් විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුත්තේ ඒවා සිංහල භාෂාවේ ඉතිහාසය හා ඓතිහාසික වාග්විද්‍යාව සම්බන්ධ විශිෂ්ට පර්යේෂණ වශයෙන් නම් කළ හැකි බැවිනි. පුවත්පත් ලිපි හා ග්‍රන්ථ විචාර හැරුණ විට මේ රටේ ප්‍රමුඛ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහයන්ට එතුමන් විසින් සපයන ලද ලිපි සංඛ්‍යාව විශාලය.

භාෂාසාහිත්‍ය, අධ්‍යාපනය, සාහිත්‍ය විචාරය, දේශීය සංස්කෘතිය, ඉතිහාසය යනාදී විෂයයන් යටතේ ලියනු ලැබූ ලිපිවලට අමතරව වාග්විද්‍යාව හා සිංහල ව්‍යාකරණය යන විෂයට අදාළ ලිපි සමූහවල විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු වන්නේ ඒ ඒ මාතෘකාව යටතේ එතරම් ගැඹුරින් ලියැවුණු වෙනත් ලිපි නොමැති වන බැවිනි. ඒ අතර 'සිංහලයේ සඤ්ඤක අකුරු' (සංස්කෘති: මහාචාර්ය ඩී. ඊ. හෙට්ටිආරච්චි උපහාර අංකය, 1983) 'සිංහල සාහිත්‍ය ඉතිහාසය සහ අන්තරාලීන ශිලා ලිපි' (සංස්කෘති:

17, 1983), 'නුතන අර්ථවිචාරය හා පුරාතන භාරතීය අර්ථවිචාරවාද' (ඡ. බී. සේනානායක ප්‍රභාෂණය, 1985), 'ලක්දිව ප්‍රචලිත වූ සාහිත්‍ය ශාස්ත්‍රය හා අර්ථ විචාරය පිළිබඳ අදහස්' (විද්‍යෝදය: ශ්‍රී සෝරත අනුස්මරණ විශේෂ කලාපය, 1978) යන පර්යේෂණ ලිපි විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු වන්නේ එතුමන්ගේ වාග්විද්‍යා ප්‍රාගුණ්‍යය කියා පාන බැවිනි.

තවද, විශ්වවිද්‍යාලය ක්ෂේත්‍රයෙන් බාහිර ශාස්ත්‍රීය මණ්ඩලයන්හි සම්මාන උපදේශකත්වය සහ සාමාජිකත්වය දරමින් එතුමන් අතින් පුළුල් සේවයක් සිදු වන බව සඳහන් කළ යුතු වේ. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ පිරිවෙන් අධ්‍යාපන මණ්ඩලය, අධ්‍යාපන ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන උපදේශක මණ්ඩලය, පාරිභාෂික ශබ්දමාලා උපදේශක මණ්ඩලය, සිංහල ශබ්දකෝෂ උපදේශක මණ්ඩලය, ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමාගම, බුද්ධ ශ්‍රාවක ධර්මපීඨ විෂය නිර්දේශ සම්පාදක මණ්ඩලය ආදිය ඉන් කීපයක් පමණි.

මහාචාර්ය බලගල්ලේ මහතා අංග සම්පූර්ණ පඬිවරයෙකි. ප්‍රධාන වශයෙන් සාම්ප්‍රදායික පිරිවෙන් අධ්‍යාපනයෙන් පෝෂණය ලත් එතුමාගේ ශාස්ත්‍ර ඥානය, අවබෝධය, ආකල්ප සහ විචාර බුද්ධිය විශ්වවිද්‍යාලය ආශ්‍රය නිසා ඔපවත් වන්නට ඇත. මේ පසුබිම නිසාම ඇතැම් සාම්ප්‍රදායික ප්‍රාචීන පඬිවරයන් පිහිටන අත්තනෝමතික දෘෂ්ටියෙන් සීමා නොවී විවෘත ආකල්පයකින් ක්‍රියා කිරීම බලගල්ලේ මහාචාර්යතුමාගේ විශේෂ ලක්ෂණයකි.

පාණ්ඩිතයෙන් පරිපූර්ණ එතුමා පිරිසිදු සිහිල් ජලයෙන් පිරි පොකුණකට සම කළ හැකිය. ඇල් දිය පතා ඒ පොකුණ වෙත එළඹෙන විදග්ධයන් මතු නොව සාමාන්‍ය විද්‍යාර්ථීන්ද ඥාන පිපාසය සංසිඳුවා ගෙන සැහීමට පත්වීම අනිවාර්යයෙන් සිද්ධ වන්නකි. එතුමා වචනයේ පරිසමාප්තාර්ථයෙන් හොඳ මහාචාර්යවරයෙකි; ගුරුවරයෙකි. එතුමන්ගේ භාෂා අධ්‍යයන වාග්විද්‍යා දේශනවලට සහභාගි වන ශිෂ්‍ය ගණයට ඒවා ඇතැම් විට තාවකාලික වශයෙන් බර පැටවීමක් සේ දැනුණත් කල් යාමේදී තත්වාවබෝධයෙන් ඒ දැනුම නිරන්තරයෙන් අර්ථවත් වන්නේය. සිසු කැල මෙසේ පවසති. එතුමා කාගේත් ප්‍රසාදයට පාත්‍ර වූ සත්පුරුෂයෙකි; ආත්මලාභය තකා අයුක්තියට අසාධාරණයට හෝ පක්ෂ භජනයට නොඑළඹෙන ප්‍රතිපත්තිගරුක සත්පුරුෂයෙකි. පෞද්ගලික හෝ පක්ෂ භජනයට නොඑළඹෙන ප්‍රතිපත්තිගරුක සත්පුරුෂයෙකි. පෞද්ගලික ජීවිතයේදීද එතුමා හොඳ ස්වාමි පුරුෂයෙකි; පියෙකි. ආදරණීය බිරිඳ සහ දරු දෙදෙනා සමඟ එතුමන් ගත කරන්නේ සතුටින් හා සුවෙන් පිරි ජීවිතයකි.

මේ ලිපිය ආරම්භ කෙරුණේ ප්‍රධාන වශයෙන් මහාචාර්ය බලගල්ලේ හා මා අතර පැවති පෞද්ගලික හිතවත්කම් ආශ්‍රයෙනි. ලිපිය අවසන් කිරීමටද ඒ ස්වරයම යෝග්‍ය බව සිතේ. මෙතැන් පටන් මා සටහන් කරන්නේ අප දෙදෙනා අතර පැවති පොදු ශාස්ත්‍රීය සම්බන්ධතා ගැන පමණි.

මා එතුමා වෙත වරින් වර යෝජනා කළ කරුණක් වූයේ, ඒ කර ගෙන ගියා වූ කටයුතුවලට අමතරව, ස්වකීය අධ්‍යාපන ඥාන සම්භාරය වාර්තාගත කෙරෙන පරිදි, මතු පරපුරේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ කිහිපයක් සම්පාදනය කරන ලෙසය. එතුමා විවිධාකාර හේතු දක්වමින් එය අතපසු කෙළේය. කෙසේ වෙතත් 1990 අගදී විශ්‍රාම ලැබීමෙන් පසු ඒ යෝජනාවට එතුමාගේ අවධානය යොමු වූයේය. එතැන් පටන් එතුමාගේ විෂය ක්ෂේත්‍රය වන වාග්විද්‍යාව හා භාෂා අධ්‍යයනය මුල් කර ගෙන ප්‍රාමාණික ග්‍රන්ථ කිහිපයක් සම්පාදනය කරනු ලැබීම අපේ භාෂාසාහිත්‍යයේ භාග්‍යයකි. මා ඉහතින්

දැක්වූ භාෂා අධ්‍යයනය හා සිංහල ව්‍යවහාරය, සිංහල භාෂාධ්‍යයන ඉතිහාසය ආදියත් සිංහල භාෂාධ්‍යයන ලිපි 1 නමින් සංගෘහිත ශාස්ත්‍රීය නිබන්ධ මාලාවක් ඉන් කිහිපයක් පමණි. සිංහල භාෂාවේ සම්භවය හා පරිණාමය හා සිංහල භාෂාවේ ප්‍රභවය හා ප්‍රවර්ධනය මැයෙන් පළ වී ඇති, ප්‍රමාණයෙන් කුඩා වන නමුත් ශාස්ත්‍රීය අගය අතින් ඉහළ තැනක් හිමි කර ගන්නා කෘති දෙක ආරම්භයෙහි පටන් නූතන සන්නිවේදන ක්‍රම ආරම්භ වන කාලය තෙක් සිංහල භාෂාවේ විකාශනය පිළිබඳව ඓතිහාසික වාග්විද්‍යා න්‍යාය පදනම් කරගත් අධ්‍යයන දෙකකි. මින් දෙවැන්න මාගේ ආරාධනයක් පිළිගනිමින් සංස්කෘතික පුස්තිකා මාලා ග්‍රන්ථාවලිය සඳහා සම්පාදනය කරන ලද්දක් බවද කිව යුතුය.

බලගල්ලේ මහාචාර්යතුමාගේ ජාතික මෙහෙවරේ තවත් ක්ෂේත්‍රයක් නම් ශබ්දකෝෂකරණයයි. සිංහල ශබ්දකෝෂ උපදේශක මණ්ඩලයෙහි සේවය කිරීමට අමතරව එතුමා සිංහල ශබ්දකෝෂයේ ප්‍රධාන කර්තෘ ධුරයද හෙබවූයේය. විශ්‍රාම ලැබීමෙන් පසු වැඩි වගකීම් භාර ගැනීමේ කැමැත්තකින් නොසිටි එතුමා සැබැවින්ම ඒ තනතුර භාර ගත්තේ (මා සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ නියෝජ්‍ය අමාත්‍ය ලෙස කටයුතු කළ අවධියේ) මාගේ ඇවටිලි නිසාමය. බලගල්ලේ මහතා ඒ තනතුර දැරීම ඒ ආයතනයට ආහරණයක් වූයේය.

බලගල්ලේ මහාචාර්යතුමාගේ පාණ්ඩිතයේ තවත් සුවිශේෂ ලක්ෂණයක් මම දකිමි. වයෝවෘද්ධ අවස්ථාවට පත් වන අප බොහෝ දෙනකුට බල පාන ප්‍රශ්නයක් නම් පෞද්ගලික අංශයේත් ශාස්ත්‍රීය අංශයේත් ඇතැම් වැදගත් කරුණු අමතක වීමේ රෝගයයි. සිංහල, පාලි, සංස්කෘත, ප්‍රාකෘත ආදී භාෂාසාහිත්‍යයන් පිළිබඳව බලගල්ලේ මහතා සතු මතකය අදහා ගත නොහැකි තරම්ය. ව්‍යාකරණ ගැටලුවක් වේවා භාෂාසාහිත්‍ය ගැටලුවක් වේවා මතු වූ කල්හි කිසිදු පැකිලීමක් නොමැතිව, පොතපතින් පාඨ, පාලි ගාථා, සංස්කෘත ශ්ලෝක උපුටා දක්වමින් ගැටලු නිරාකරණය කිරීමේ ශක්තිය අතින් නම් එතුමා වයෝවෘද්ධ තත්ත්වයට පත් වී නොමැති සේය. සැබෑ ශාස්ත්‍රවන්තයා වියසට පත් නොවන්නේය; අමරණීයද වන්නේය.